

**ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ 1^{ου} ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗΣ ΣΤΗ
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ**

A1. Στα σύγχρονα σύνολα ο ρόλος της διαφήμισης εντείνεται και αυτό την καθιστά, ακόμα περισσότερο, ένα αμφιλεγόμενο σημείο αναφοράς. Ο καταναλωτής μέσω των επιλογών του καθοδηγεί την παραγωγική διαδικασία και η διαφήμιση δεν κάνει τίποτε άλλο από το να του παρουσιάζει τις εναλλακτικές του δυνατότητες και την πολυποικιλία στην αγορά. Αν δεν υπήρχε η «οικονομία της αγοράς» ο καταναλωτής θα αναγκαζόταν να ακολουθήσει κρατικές επιλογές περιστέλλοντας την ατομική του ελευθερία. Συνεπώς «οικονομία της αγοράς» και διαφήμιση αποτελούν μια αρραγή ενότητα. Το σίγουρο είναι ότι απαιτούνται κανόνες και φραγμοί για μια υγιή διαφήμιση που, όμως, δε θα πλήττουν το βασικό ρόλο της : την ενημέρωση.

B1. α) Το δοθέν απόσπασμα ανήκει σε αποδεικτικό ή δοκίμιο πειθούς. Τα δοκίμια αυτά έχουν αντικειμενικό, κυρίως, χαρακτήρα και απευθύνονται περισσότερο στους ανθρώπους της μάθησης. Η αφετηρία της έμπνευσης βρίσκεται κυρίως στην επιστήμη και γι' αυτό κυριαρχεί μάλλον η λογική ακολουθία και η αιτιοκρατική σύνδεση των μερών. Η δομή είναι πιο τυπική και αυστηρή. Το αποδεικτικό υλικό που είναι οργανωμένο συλλογιστικά, περιέχει στοιχεία είτε θεωρητικά (επιχειρήματα, σχόλια, αξιολογικές κρίσεις) είτε πρακτικά (τεκμήρια). Η σκοπιά είναι αντικειμενική και η γλώσσα αναφορική.

B1. β)

Θεματική περίοδος: « Η χρησιμότητα που...οικονομία της αγοράς».

Λεπτομέρειες/ανάπτυξη/σχόλια: «Έτσι ονομάζεται...πρωτοβουλία».

Η παράγραφος αυτή δεν έχει κατακλείδα.

Η παράγραφος αυτή αναπτύσσεται με ορισμό («Έτσι ονομάζεται...»)και αιτιολόγηση («Για να λειτουργήσει...»).

B1. γ)

Μείζονα προκείμενη: Δεν υφίσταται «οικονομία της αγοράς» χωρίς διαφήμιση.

Ελάσσονα προκείμενη: Η «οικονομία της αγοράς» δεν καταργείται.

Συμπέρασμα: Δεν μπορεί να καταργηθεί τότε ούτε η διαφήμιση.

Ο συγκεκριμένος συλλογισμός είναι:

I. Έμμεσος, γιατί έχει δύο προκείμενες,

II. Κατηγορικός, γιατί στις προκείμενες δεν υπάρχει ούτε υπόθεση ούτε διάζευξη,

III. Παραγωγικός, γιατί έχει πορεία από το ευρύτερο (οικονομία της αγοράς) στο πιο συγκεκριμένο (διαφήμιση),

IV. Είναι αληθής, γιατί οι προκείμενες ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα,

V. Είναι έγκυρος, γιατί το συμπέρασμα απορρέει λογικά και αβίαστα από τις προκείμενες,

VI. Ορθός ή Απόδειξη, γιατί είναι ταυτόχρονα και αληθής και έγκυρος.

B2.

πάθος	→	ζέση, ζήλος
αμείλικτες	→	αδυσώπτες, άτεγκτες, σκληρές
καταδίκες	→	στιγματισμοί, επικρίσεις, κατακρίσεις
ήπιες	→	πράες, μετριοπαθείς
χειροπιαστό	→	απτό
κατάργηση	→	άρση
συνέπεια	→	απόρροια, απότοκος, επίπτωση, επακόλουθο
ορίων	→	φραγμών
περιορισμούς	→	περιστολές
όψεις	→	εκφάνσεις, πτυχές, πλευρές

B3. Ελευθερία είναι η δυνατότητα του ατόμου να σκέφτεται, να επιλέγει και να δρα, ανεξάρτητα από εσωτερικές ή εξωτερικές πιέσεις, χωρίς, όμως, αυτό να αποτελεί παραβίαση της ελευθερίας των άλλων ή υπονόμευση της ομαλής λειτουργίας του κοινωνικού συνόλου. Από τα παραπάνω πηγάζει ότι το «ζην ως βούλεται τις» έχει σχετική και όχι απόλυτη σημασία. Γι' αυτό κάθε ελευθερία είναι δεμένη με κινδύνους γιατί πάντοτε τα όριά της είναι ρευστά και γιατί πάντοτε είναι εύκολη η υπέρβασή τους. Ελευθερία, όμως, χωρίς όρια είναι ελευθεριότητα, ασυδοσία· δεν είναι πραγματική ελευθερία. Η αίσθηση ελευθερίας αποκτάται όταν το άτομο μπορεί να δεχθεί τις συνθήκες εκείνες που υποχρεώνουν τη δέσμευση-ως ένα βαθμό-της δράσης του και δεν τις εκλαμβάνει ως περιορισμούς που πλήττουν τα δικαιώματά του.

Γ1. Η επανάληψη είναι το κυριότερο «όπλο» της προπαγάνδας· και η διαφήμιση είναι μια εμπορική προπαγάνδα. Το δόγμα «λέγε, λέγε, στο τέλος κάτι θα μείνει» βρήκε πολλούς υποστηρικτές σε όλο τον κόσμο. Με την, κατά στερεότυπο τρόπο, επανάληψη απλών ισχυρισμών ασκείται πλήυση εγκεφάλου στις μάζες που, έτσι χειραγωγούνται εύκολα. Δεν μπορεί, βέβαια, να υφίσταται επανάληψη χωρίς αφαιρετικό λόγο, σύνθημα. Η διαφημιστική «ρεκλάμα» εισβάλλει στο υποσυνείδητο και δημιουργεί έντεχνα πλαστές ανάγκες. Η εικόνα, επίσης, παίζει καίριο ρόλο στη διαφήμιση τόσο στην τηλεόραση και τον τύπο όσο και στο ραδιόφωνο (ακουστική εικόνα), αφού «μιλά» από μόνη της και προωθεί επιθετικά τα προϊόντα. Ο καταναλωτής ταυτίζει τις ανάγκες του με τις εικόνες του προβαλλόμενου προϊόντος. Ο γλωσσικός πληθωρισμός είναι κοινό χαρακτηριστικό και της πολιτικής και της διαφήμισης. Η τελευταία, πιο συγκεκριμένα, μετέρχεται λέξεις σπουδαίες και εντυπωσιακές που συνοδεύουν επιτηδευμένα και εξεζητημένα¹-λ.χ. «επανάσταση στις οδοντόκρεμες»-με αποτέλεσμα οι λέξεις να παραφθείρονται και να χάνουν το νόημά τους.

Τέλος, το διαφημιστικό μήνυμα, είναι πολυσήμαντο και γεμάτο συμβολισμούς που λειτουργούν δεσμευτικά, για το δέκτη.

Με το σύνθημα-λ.χ. «Οι έξυπνοι οδηγούν Renault» - ο υποψήφιος αγοραστής υποσυνείδητα αισθάνεται ότι, αποκτώντας το συγκεκριμένο αγαθό, θα αποκτήσει μαζί μ' αυτό και την ιδιότητα που συμβολίζει-εν προκειμένω την εξυπνάδα.

Η διαφήμιση με τις παραπάνω μεθόδους προβάλλει ένα συγκεκριμένο «μοντέλο» ζωής που βασίζεται στην υπερκατανάλωση. Το άτομο αισθάνεται πως αποκτά οντότητα και αξία καταναλώνοντας ολοένα, δίνοντας έμφαση στο «φαίνεσθαι» και το «έχειν» και όχι στο «είναι». Τα πρότυπα κατανάλωσης καθίστανται και πρότυπα ζωής, αφού ο δέκτης δεν καταναλώνει πλέον για να ζει, αλλά ζει για να καταναλώνει.

Κυριαρχεί ο υλικός ευδαιμονισμός που δεν είναι παρά η εντύπωση ότι η ευτυχία και η ουσία των διαπροσωπικών σχέσεων εξαρτάται από τα υλικά αγαθά. Ο εξανδραποδισμός στα τελευταία και η απώλεια της ηθικοπνευματικής ελευθερίας είναι έτσι, για τους περισσότερους μονόδρομος.

Τραγική είναι η αυταπάτη ελευθερίας του ατόμου-λόγω της πολυποικιλίας των επιλογών που διανοίγονται μπροστά του-αφού θεωρεί ως δική του επιλογή κάτι που του έχει υποβληθεί αλλοιώνοντας τις πραγματικές του προτιμήσεις. Οι δευτερεύουσες ανάγκες ανάγονται σε βασικές και διογκώνονται οι ατομικές εις βάρος των κοινωνικών αναγκών.

Από την άλλη, η καταγιγιστική διαφήμιση ακρωτηριάζει το πνεύμα και ευνουχίζει την κριτική ικανότητα. Το άτομο παθητικοποιείται και μετατρέπεται σε άβουλο ενεργούμενο ζώντας «ληπτικά». Η ανθρώπινη συμπεριφορά τυποποιείται και κλονίζεται η υποκειμενική ετερότητα των ατόμων με αποτέλεσμα να επέρχεται η ομοιογενοποίηση, η ισοπεδωτική ομοιομορφία και να αίρεται η πρωτοτυπία.

Η μάζα υφίσταται πολυποικίλη προπαγάνδα και πλύση εγκεφάλου και έτσι ο εθισμός στην παθητική αποδοχή δεν αφορά μόνο εμπορικά μηνύματα, αλλά και πολιτικά. Εύκολα προβάλλονται και επιβάλλονται πρόσωπα και ιδεολογίες δαιωνίζοντας το κατεστημένο. Τα παραπάνω εγκυμονούν, όμως, κίνδυνο για το δημοκρατικό πολίτευμα που καθίσταται επισφαλές, αφού δε στηρίζεται σε «εν εγρηγόρσει» πολίτες. Διαφήμιση είναι τελικά ο έλεγχος «κατ' όνομα ελεύθερων ανθρώπων».

Απαιτείται παιδεία και οξυμμένη κριτική ικανότητα, ώστε το άτομο να κρίνει, να συγκρίνει, να διυλίζει τις πληροφορίες και να ιεραρχεί τις ανάγκες.

Μόνο ολοκληρωμένες προσωπικότητες με «αντισώματα» μπορούν να στραφούν απ' την έκλυση στην εγκράτεια, από τη μέγιστη στην κάλλιστη κατανάλωση, από τις ατομικές ανάγκες στις συλλογικές. Το κράτος, τέλος, οφείλει να αναπτύξει μηχανισμούς προστασίας του καταναλωτή και ελέγχου εφαρμογής του διαφημιστικού κώδικα δεοντολογίας.

Επιμέλεια: Μαντουβάλου Μ. Ηλιόχαρη

**ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ 2^{ΟΥ} ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗΣ ΣΤΗ
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ**

A1. Κατά το συγγραφέα, ο στόχος της ποινής είναι διττός: η πρόληψη του αδικήματος μέσω του παραδειγματισμού και ο σωφρονισμός του δράστη. Έτσι, αν η ποινή έχει βίαιο, εκδικητικό χαρακτήρα δαιωνίζει τη βία και παράγει ένα φαύλο κύκλο, γιατί υποδαυλίζει στο δράστη το μίσος για το θεσμό της δικαιοσύνης και για το κοινωνικό σύνολο. Ανεξαρτήτως, λοιπόν, της αιτίας του εγκλήματος, το δίκαιο με «εργαλείο» την ποινή είναι ανάγκη να εξανθρωπίσει το δράστη και να τον καταστήσει φορέα αξιών και αρχών που είναι αναγκαίες για την εύρυθμη και ανθρώπινη λειτουργία της κοινωνίας. Για πολλούς, περισσότερο λυσιτελής είναι η θεραπεία του ψυχικά κλονισμένου δράστη παρά η τιμωρία του. Η δίκαιη και σωφρονιστική ποινή είναι η μεσότητα ανάμεσα στην αφελή επιείκεια της ατιμωρησίας και στην εκδίκηση.

B1.

α) Στην τέταρτη παράγραφο έχουμε δύο επικλήσεις στην αυθεντία:

i) Αδαμάντιος Κοραής: «και η πλέον θηριώδης... ενάρητον».

ii) Β.Ουγκώ: «Μόνο μορφώνοντας... κόψει».

Τη θεματική περίοδο συναποτελούν οι δύο πρώτες περίοδοι της παραγράφου: «Η ποινή παίζει... των άλλων».

Λεπτομέρειες/Ανάπτυξη/Σχόλια: «Όταν...από αυτήν».

Κατακλείδα: «Γιατί σε τελευταία...του ενόχου».

B1.

β) Οι τρόποι ανάπτυξης της παραγράφου είναι με:

i) διαίρεση αφού αναλύεται ο διττός ρόλος της ποινής και

ii) με αιτιολόγηση αφού ο συγγραφέας με επιχειρήματα στα σχόλια της παραγράφου υποστηρίζει την παραπάνω θέση.

B2.

ελατήρια	→	κίνητρα
εξαγνιστικό	→	εξιλεωτικό, καθαρτικό
συμβάλλει	→	συντελεί, συνδράμει, συνεισφέρει
αποτέλεσμα	→	απότοκο, απόρροια, συνέπεια, κατάληξη
αποτρόπαιο	→	απεχθές
συνιστά	→	αποτελεί, είναι
άρτια	→	ακέραιη, ολοκληρωμένη
εμπεδώσει	→	εδραιώσει, εγκαθιδρύσει
θεραπεία	→	ίαση
χιμαιρική	→	ουτοπική

B3. Η θανατική ποινή αμαυρώνει τον πολιτισμό μας και δοκιμάζει την ανθρωπιά μας. Πρωτίστως, αποτελεί κατάφωρη παραβίαση των αναπαλλοτριωτων ανθρωπίνων δικαιωμάτων και μάλιστα του ύψιστου, του δικαιώματος, δηλαδή, όλων στη ζωή.

Η εκτέλεση της θανατικής ποινής αποκτηνώνει όσους εμπλέκονται στη διαδικασία της: από το νομοθέτη που την θεσπίζει και το δικαστή που την επιβάλλει ως και το σωφρονιστικό υπάλληλο που την εκτελεί.

Δεν έχει στην πράξη αποδειχτεί ότι η θανατική ποινή καταστέλλει το έγκλημα. Αντίθετα, σε περιπτώσεις ιδεολογικών εγκλημάτων, πολλοί-ιδιαίτερα νέοι-έλκονται από την ιδέα ότι θα καταστούν μάρτυρες που θυσιάστηκαν για τις ιδέες τους. Είναι η μόνη αμετάκλητη ποινή, χωρίς δυνατότητα επανόρθωσης σε περίπτωση δικαστικής πλάνης.

Πρόκειται για τη μέγιστη ηθική και φυσική βλάβη που μπορεί να προκαλέσει η πολιτεία στα μέλη της, καταργώντας έτσι η ίδια το λόγο ύπαρξής της, που δεν είναι άλλος από την έμπρακτη κατοχύρωση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Κανείς δεν αξίζει το θάνατο και πίσω από μία τέτοια θέση κρύβεται στην ουσία η τάση εκδίκησης που απανθρωποποιεί τον έλλογο άνθρωπο.

Γ1.

« Η διακύβευση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων »

Τα ανθρώπινα δικαιώματα είναι ο κεφαλαιώδης ηθικός κανόνας σεβασμού της ανθρώπινης ζωής και προσωπικότητας. Έχουν οικουμενική ισχύ, είναι αναπαλλοτριώτα και αδιαπραγμάτευτα. Κάθε άτομο, με βάση αυτά, βιώνει την ύπαρξή του ελεύθερα και αυτοπροσδιορίζεται, αμυνόμενο στην πιθανή αυθαίρετη επέμβαση εις βάρος του της κρατικής εξουσίας.

Παρά τα παραπάνω, πολλά είναι τα κράτη στα οποία οι νόμοι ισχύουν μόνο τυπικά αλλά όχι στην πράξη ουσιαστικά. Όπου τα ανθρώπινα δικαιώματα δεν διασφαλίζονται έμπρακτα, το κράτος αυτό ή δεν είχε ποτέ ή απώλεσε το δημοκρατικό του χαρακτήρα.

Πρωτίστως, βέβαια, ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων είναι ζήτημα που άπτεται άμεσα της παιδείας δε σημαίνει παρά άτομα που δεν σέβονται τη διαφορετικότητα, ανθρώπους, ανθρώπους-απάνθρωπους και όχι συνάνθρωπους, που αντιμετωπίζουν το διπλανό τους ως «μέσο» και «αντικείμενο» και όχι ως «πρόσωπο» και «σκοπό».

Συμφέροντα κάθε είδους-κυρίως οικονομικά-οδηγούν άτομα, κοινωνικές ομάδες ή και ισχυρά κράτη στην εκμετάλλευση των ασθενέστερων. Η θεοποίηση της ύλης, ο υλικός ευδαιμονισμός απανθρωποποιούν τον άνθρωπο και διευρύνουν την απόσταση ανάμεσα στα κοινωνικά στρώματα, οξύνοντας τις κοινωνικές διαφορές και εμπορευματοποιώντας τις διαπροσωπικές σχέσεις. Τα αγαθά δεν κατανέμονται δίκαια σε όλους, δεν έχουν όλοι ίσες ευκαιρίες, δεν ξεκινούν όλοι από την ίδια «αφετηρία».

Στερεότυπα, προκαταλήψεις, ρατσισμός κάθε είδους περιθωριοποιούν τον άνθρωπο και εδραιώνουν τις διακρίσεις, τη δυσμενή αντιμετώπιση του άλλου για λόγους αυθαίρετους. Η βία, σωματική, ψυχική ή άλλη, εκδηλώνεται σε κάθε

έκφραση της ζωής με αποκορύφωμά της τους πολέμους «θερμούς» ή «ψυχρούς», που επιβεβαιώνουν την αποθηριοποίηση των ανθρώπων και την έκπτωση του πολιτισμού μας.

Η παγίωση της Ειρήνης και της Δημοκρατίας είναι απαραίτητη προϋπόθεση για έμπρακτη κατοχύρωση των αναφαίρετων ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Μόνο η ανθρωποκεντρικού προσανατολισμού παιδεία θα εμφυσήσει, στη συνέχεια, στον καθένα το ανθρωπιστικό πνεύμα και θα σφυρηλατήσει ανθρώπους που σέβονται τη διαφορετικότητα έχοντας οδηγό την αλληλεγγύη, την φιλαλληλία, την ανθρωπιά.

Το κοινωνικό κράτος, το κράτος δικαίου είναι ανάγκη να ενεργοποιηθεί παράλληλα με τη δράση κάθε πολίτη, τη συσπείρωση των λαών και την κινητοποίηση αρμόδιων φορέων, κινημάτων, οργανώσεων και οργανισμών για την υπεράσπιση των αδιαπραγμάτευτων ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Σεβασμός στα ανθρώπινα δικαιώματα δε σημαίνει παρά εξανθρωπισμό του ανθρώπου και οικουμενική ανάπτυξη βασισμένη σε ηθικό έρμα· σημαίνει πολιτισμό με βάθος και όχι μόνο πλάτος, πρόοδο και όχι μόνο εξέλιξη.

Επιμέλεια: Μαντουβάλου Μ. Ηλιόχαρη

**ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ 3^{ου} ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗΣ ΣΤΗ
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ**

1. Ο συγγραφέας αναφέρεται στη σημασία του εθελοντισμού και της αναγκαιότητάς του στο σύγχρονο κόσμο. Μέσω της παράθεσης λόγων του Περικλή επιτονίζει την άρρηκτη σχέση μεταξύ ευδαιμονίας του πολίτη και ευημερίας του κράτους. Η ατομική αλτρουιστική προσφορά, κατά τον Λουκά Αποστολίδη, οδηγεί τον πολίτη σε μελλοντική υλική και ηθική μεταρσίωση. Επιπλέον, αναφέρει πως στην εποχή μας, στην οποία κυριαρχεί ο ατομικισμός, η ύπαρξη της «Κοινωνίας των Πολιτών» μπορεί μέσα από την οργανωμένη δράση ν' αναδομήσει αξίες της κοινωνίας και να εξυγιάνει προβλήματα· γι' αυτό, αν και ο εθελοντισμός συνιστά δύσκολο έργο, είναι απαραίτητο να καλλιεργηθεί στους νέους. Η σπουδαιότητά του, όπως επισημαίνεται, καθώς και η αναγκαιότητα δόμησης μιας κοινωνίας με ανθρωπιστικά ιδεώδη διαφαίνεται και από την αναγνώρισή του σε διεθνές επίπεδο αλλά και την ύπαρξη μη κερδοσκοπικών οργανώσεων στη χώρα μας που προσφέρουν βοήθεια.
2. «Ωφέλιμο θα ήταν για την κοινωνία οι πράξεις μας να συνιστούν παράδειγμα προς μίμηση. Κάθε πολίτης οφείλει να έχει επίγνωση των πράξεών του και των συνεπειών που αφορούν τόσο τον ίδιο όσο και την κοινωνία όπου βιώνει, διότι μόνο μέσα από την οργάνωση ανθρωπιστικών, ανιδιοτελών πράξεων καθώς και την ανάδειξη καινοτόμων ιδεών μπορεί να ωφεληθεί το κοινωνικό σύνολο, να βελτιωθούν θεσμοί της κοινωνίας, να κατασταλούν προβλήματα, ν' αναδειχθούν αξίες, όπως η αλληλεγγύη και η συνεργασία. Εάν όλοι ενστερνίζονταν την ιδέα πως κοινωνική ευημερία σημαίνει και ατομική, θα προέβαιναν σε απομάκρυνση από την υστεροβουλία που κυριαρχεί σήμερα.
3. **α.** Ο τρόπος πειθούς που χρησιμοποιεί ο συγγραφέας στην τέταρτη παράγραφο είναι «επίκληση στην αυθεντία». Παρατίθενται τα λεγόμενα του Βρετανού ποιητή Τζον Νταν «Κανένας άνθρωπος δεν είναι νησί πλήρες... για σένα», προκειμένου να ενισχυθεί η άποψη ότι ο εθελοντισμός είναι αναγκαία αλλά και δύσκολη υπόθεση.
β. – Παραδείγματα αναφορικής λειτουργίας της γλώσσας:
« Ο βρετανός ποιητής Τζον Νταν έγραφε τον 17^ο αιώνα ...» (δ' παράγραφος)
«...βελτίωση των περιβαλλοντικών συνθηκών διαβίωσης...»: (γ' παράγραφος)
– Παραδείγματα συνυποδηλωτικής λειτουργίας της γλώσσας:
«ο εθελοντισμός προσπαθεί... να αποτελέσει τον ακρογωνιαίο λίθο της «Κοινωνίας των Πολιτών»»: (γ' παράγραφος).
«Κανένας άνθρωπος δεν είναι νησί πλήρες»: (δ' παράγραφος).

4. α. **εξαίροντας**: επαινώντας
ανιδιοτελής: αλτρουιστική
αριβισμού: τυχοδιωκτισμού
πλουραλισμό: πολυφωνία
αύταρκες: αυτόνομο
αρωγή: βοήθεια

- β. **εθελούσια**: ακούσια
άμβλυνσης: όξυνσης
αλληλεγγύη: ιδιοτέλεια
έμφυτη: επίκτητη

γ. Στην τέταρτη παράγραφο τα σημεία στίξης έχουν τις εξής λειτουργίες:

i) **ερωτηματικό**: πρόθεση του γράφοντος για διέγερση προβληματισμού, πρόκληση ενδιαφέροντος. Επίσης, ο συγγραφέας εισάγει ένα νέο θέμα προσδίδοντας έμφαση στη θέση που θ' ακολουθήσει.

ii) **θαυμαστικό**: επιτοπισμός – υπογράμμιση απάντησης συγγραφέα.

iii) **εισαγωγικά**: «κτήμα»: μεταφορική χρήση λέξης του κειμένου.

«κανένας άνθρωπος... για σένα»: αυτούσια μεταφορά λόγων του Τζον Νταν.

iv) **παύλα**: ένωση δύο νοηματικών στοιχείων. Επί της ουσίας δίνεται απάντηση στην πλαγιασμένη ερώτηση «για ποιον χτυπά η καμπάνα...».

δ.

- «...που...χαρακτηρίζεται...»: παθητική σύνταξη

- «...ο εθελοντισμός προσπαθεί να περάσει...»: ενεργητική σύνταξη

Μετατροπή στο αντίθετο είδος σύνταξης:

Στη σημερινή κοινωνία, την οποία χαρακτηρίζει έντονη εσωστρέφεια και στυγνή επιδίωξη ατομικών επαγγελματικών συμφερόντων, αγγίζοντας τα όρια του αριβισμού, γίνεται προσπάθεια από τον εθελοντισμό να περαστεί το μήνυμα της άμβλυνσης του ατομισμού και της τόνωσης της συλλογικότητας και κοινωνικότητας.

5. Στοιχείο που επιβάλλεται να προσέξει ο μαθητής κατά τη διαδικασία γραφής της έκθεσης – παραγωγής κειμένου – είναι το επικοινωνιακό πλαίσιο. Εδώ πρόκειται για ομιλία – εισήγηση. Η γλώσσα είναι αναφορική. Γίνεται χρήση, κατά βάση, του γ' προσώπου στο μεγαλύτερο μέρος της εισήγησης. Η χρήση α' ενικού και β' πληθυντικού προσώπου είναι περιορισμένη.

- **Ενδεικτική προσφώνηση**: «Αγαπητό ακροατήριο».
- Στον **πρόλογο** καλό είναι να φαίνεται η αφορμή εκφώνησης του λόγου & η ιδιότητα του ομιλητή.

Διαγραμματική ανάπτυξη ζητούμενων τους θέματος:

Α' Ζητούμενο: αναγκαιότητα συμμετοχής όλων σε εθελοντικές δράσεις:

- ✚ Ανθρωπιστικοί – ηθικοί λόγοι: ο άνθρωπος ολοκληρώνεται μέσα από την εθελοντική προσφορά και την αλληλεγγύη προς το συνάνθρωπο. Κατακτά την ηθική και ψυχική αρτίωση, νοσηματοδοτεί την ύπαρξή του.
- ✚ Σε κάθε εποχή ανακύπτουν προβλήματα, έκτατες καταστάσεις και ανάγκες που αδυνατεί το Κράτος να καλύψει και που δοκιμάζουν τα όρια αντοχής και συνοχής μιας κοινωνίας (θεομηνίες, πόλεμοι, οικονομική κρίση).
- ✚ Στη σύγχρονη εποχή εκλείπει η κρατική πρόνοια, μειώνονται οι δαπάνες για νευραλγικούς τομείς της κοινωνίας (κονδύλια και επιδόματα για την υγεία, περίθαλψη, στήριξη των ανέργων, των πολύτεκνων οικογενειών, των απόρων, των ΑΜΕΑ κ.ά.). Το έλλειμμα αυτό έρχεται να αναπληρώσει η δράση των εθελοντικών οργανώσεων και της Κοινωνίας των Πολιτών. Επομένως, αναπτύσσονται ο κοινωνικός διάλογος, η συμμετοχή του πολίτη στα κοινά, το αίσθημα της ατομικής και κοινωνικής ευθύνης.
- ✚ Η παρατεταμένη οικονομική ύφεση δυσχεραίνει την κατάσταση για πλήθος πολιτών οξύνοντας προβλήματα φτώχειας, εξαθλίωσης μεγάλου μέρους του πληθυσμού της χώρας: πληθαίνουν οι τάξεις των απόρων, αστέγων συμπολιτών που στερούνται βασικά αγαθά, πρώτης ανάγκης.
- ✚ Συνάμα πληθαίνουν και οι τάξεις των εξαθλιωμένων μεταναστών που συρρέουν σε ολόκληρη την Ευρώπη με συνέπειες: α) την περαιτέρω εξαθλίωσή τους, β) την όξυνση αισθημάτων ξеноφοβίας και ρατσισμού. Σήμερα, λοιπόν, είναι αδήριτη ανάγκη το εθελοντικό κίνημα να αποτελέσει την υγιή αντίδραση και απάντηση της οργανωμένης κοινωνίας σε φαινόμενα αδράνειας και αναλγησίας.
- ✚ Με τη λειτουργία της οργανωμένης κοινωνίας των πολιτών η κοινωνία γίνεται πιο ισχυρή και η δημοκρατία πιο άμεση και αποτελεσματική. Ο κοινωνικός έλεγχος από τον ενεργό πολίτη συμβάλλει στη διαφάνεια και την αποτελεσματικότητα της πολιτικής και κοινωνικής δράσης.
- ✚ Η εθελοντική δράση αποτελεί μαθησιακή-μορφωτική λειτουργία. Ενισχύει την απόκτηση κοινωνικών, επικοινωνιακών και επαγγελματικών δεξιοτήτων και αναπτύσσει νέες ικανότητες που βοηθούν μετέπειτα στην επαγγελματική αποκατάσταση. Αποτελεί, επίσης, κοινωνική δραστηριότητα με την οποία μπορεί κανείς να αξιοποιήσει δημιουργικά τον ελεύθερο χρόνο του.

[Μεταβατική παράγραφος]

Β' Ζητούμενο: *Τρόποι γαλούχησης των νέων με το πνεύμα του εθελοντισμού από την πλευρά του σχολείου:*

α) Συνεργασία της σχολικής κοινότητας με δράσεις φιλανθρωπίας, συνεισφοράς: συμμετοχή μαθητών σε ανθρωπιστικές οργανώσεις.

β) Περιβαλλοντικά προγράμματα: εκδρομές, εξορμήσεις στη φύση, οικολογική δράση (συμμετοχή σχολείων σε περιβαλλοντικές δράσεις, όπως εκστρατείες δενδροφύτευσης, αναδάσωσης, σε περιβαλλοντικά προγράμματα του Υπουργείου) → ευαισθητοποίηση των μαθητών για τα οικολογικά προβλήματα.

γ) Επιμορφωτικές / πολιτιστικές εκδρομές, επισκέψεις σε πολιτιστικούς χώρους όπως θέατρα, μουσεία, αρχαιολογικούς χώρους: οι μαθητές δρουν εθελοντικά όσον αφορά τη διάσωση της παράδοσης και την ανάδειξη του πολιτισμού μας.

δ) Διοργάνωση εκδηλώσεων και ημερίδων με θέματα κοινωνικού περιεχομένου και με συμμετοχή όλων των μαθητών: προβληματισμός και ευαισθητοποίησή τους.

ε) Θεσμός μαθητικών συμβουλίων και της Βουλής των Εφήβων: η διαδικασία του «εκλέγειν – εκλέγεσθαι», στην οποία μιλούν οι μαθητές, τους εξοικειώνει με τις συλλογικές/ δημοκρατικές διαδικασίες λήψης αποφάσεων, συμμετοχής στα κοινά, ανάληψης ευθυνών. Οι μαθητές διαμορφώνουν πολιτική/ δημοκρατική συνείδηση, ωριμάζουν, γίνονται περισσότερο υπεύθυνοι, συναποφασίζουν για κοινά προβλήματα, βγαίνουν απ' τα στενά όρια της ατομικότητας, αναπτύσσουν συλλογικό πνεύμα.

στ) Δημοσιογραφική δράση - έκδοση έντυπης/ ηλεκτρονικής σχολικής εφημερίδας: καταγραφή σχολικής επικαιρότητας και παρακολούθηση των εξελίξεων σε επίπεδο τοπικής κοινωνίας (Δήμου – Κοινότητας). Οι μαθητευόμενοι δημοσιογράφοι που ασκούνται στην ερμηνευτική δημοσιογραφία, κάνουν κριτική, εμβαθύνουν στα γεγονότα, διαμορφώνουν άποψη για αυτά, πολιτική σκέψη και συνείδηση. Έτσι είναι περισσότερο ευαισθητοποιημένοι σε θέματα που αφορούν την κοινωνία και πρόθυμοι να βοηθήσουν.

ζ) Ανάδειξη ανθρωπιστικού ιδεώδους και αξίας εθελοντισμού μέσα από την εκπαιδευτική διαδικασία (λογοτεχνία, ιστορία, έκθεση, και άλλα μαθήματα).

[Επίλογος]

Αποφώνηση: Σας ευχαριστώ για το χρόνο σας

Επιμέλεια: Μπαλτσαβιά Ρεγγίνα

**ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ 4^{ου} ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗΣ ΣΤΗ
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ**

1. Προβληματισμός δημιουργείται σχετικά με την πορεία του Ελληνισμού στο πλαίσιο του σύγχρονου διεθνισμού και της τεχνολογικής εξέλιξης του κόσμου μας. Οι Έλληνες καλούνται να προσαρμοστούν στα νέα δεδομένα και μέσα από την ενεργό δράση τους να βελτιώσουν την ποιότητα ζωής τους αλλά και να διατηρήσουν την εθνική τους ιδιαιτερότητα ώστε να αποφευχθεί ο κίνδυνος μαζοποίησής τους. Ωστόσο, η ανάπτυξη του τεχνικού πολιτισμού παράλληλα με τη διάσωση και καλλιέργεια του πνευματικού συνιστά δύσκολο έργο. Γι' αυτό απαραίτητη κρίνεται η διατήρηση της παράδοσής μας, της θρησκείας, των γραμμάτων, της ιστορίας, της γλώσσας μας. Τα στοιχεία αυτά θα οδηγήσουν στην υγιή συνύπαρξή μας με τα άλλα έθνη, στη βελτίωση των κοινωνικών δομών ώστε ν' αποφευχθεί το χάσμα ανάμεσα στην παράδοση και τη σύγχρονη εποχή.
2. Σύμφωνα με τον συγγραφέα, ο κίνδυνος μαζοποίησης των λαών με αποτέλεσμα τον εκφυλισμό της ιδιαιτερότητάς τους και την υποτίμησή τους είναι υπαρκτός. Η στενότητα πνεύματος των ατόμων ενός έθνους, η αδυναμία αυτοέκφρασής τους σε συνδυασμό με την απουσία κριτικής ικανότητας τα οδηγούν στην παθητική αντιμετώπιση καταστάσεων καθώς και στην τυποποίηση της σκέψης τους, της γλώσσας, της ψυχαγωγίας και γενικά του τρόπου ζωής τους. Αυτή η ομοιομορφία αλλοιώνει την πολιτιστική ιδιαιτερότητα των λαών και τους καθιστά αδιάφορους. Επομένως, σε μια κοινωνία αδύναμη να χαράξει νέους ορίζοντες, η πρόοδος αναστέλλεται και ο πολιτισμός οδηγείται σε οπισθοδρόμηση.
3. **α.** Το κείμενο του Γιώργου Θεοτοκά ανήκει στο γραμματειακό είδος του αποδεικτικού δοκιμίου. Ο δοκιμιογράφος επιδιώκει να προβληματίσει την κοινή γνώμη σχετικά με την πορεία του Ελληνισμού στη σύγχρονη κοινωνία της τεχνικής ανάπτυξης και συγχρωτισμού με τα άλλα έθνη, και να την πείσει να διασφαλίσει την παράδοσή της και κατ' επέκταση τον πολιτισμό της. Παρατηρούμε, επίσης, λογική οργάνωση των ιδεών του συγγραφέα, χρήση αναφορικής κυρίως λειτουργίας της γλώσσας, επίσημου ύφους με κάποια στοιχεία προσωπικού τόνου του Γ. Θεοτοκά καθώς και αξιοποίηση λογικών – κυρίως – μέσων πειθούς.
β. Η συλλογιστική πορεία που ακολουθεί ο συγγραφέας στην πρώτη παράγραφο του κειμένου είναι παραγωγική, καθώς ξεκινά από μια γενική θεώρηση, «μέλλον ελληνισμού μέσα στις νέες μορφές που παίρνει η «εν κινήσει» κοινωνία του βιομηχανικού πολιτισμού», την οποία επεξηγεί παραθέτοντας ειδικότερες ιδέες: δράση Ελλήνων και απομάκρυνση από δειλία και αβουλία, συμμετοχή τους στην Κοινή Αγορά.

γ. Δομικά στοιχεία παραγράφου:

Θεματική Περίοδος: « Ποια είναι τα βασικά ... ουκ άνευ »

Σχόλια – Λεπτομέρειες: « Είναι η Ορθοδοξία ... ικανοί».

Π. Κατακλείδα: «Αν αυτά είναι μέσα μας...παρουσία».

Η ανάπτυξη της παραγράφου γίνεται με συνδυασμό μεθόδων:

α) με παραδείγματα – επεξήγηση, καθώς αναφέρονται τα βασικά στοιχεία που συνθέτουν την ιδιαίτερη εθνική προσωπικότητά μας: «η ορθοδοξία, ο ανθρωπισμός των αρχαίων ελληνικών γραμμάτων, η παράδοση, η μνήμη του Εικοσιένα, η γλώσσα» και

β) με αιτιολόγηση, καθώς αιτιολογείται η θέση «... που αν στερηθούμε θα παύσουμε να είμαστε αυτό που είμαστε».

4. ■ **προβλέψεις:** προγνώσεις
- **χρωστούν:** οφείλουν
  - **ανεκτίμητη:** ανυπολόγιστη
  - **υπόσταση:** ύπαρξη
  - **φθαρτά:** σαθρά
  - **εναρμονίζονται:** ταιριάζουν
  - **καλλιεργήσουμε:** αναπτύξουμε
  - **συγχρωτισμό:** συναναστροφή
  - **αναλογίζεται:** σκέφτεται
  - **αντικτύπους:** αποτελέσματα

5. Στοιχείο που επιβάλλεται να προσέξει ο μαθητής κατά τη διαδικασία γραφής της έκθεσης – παραγωγής κειμένου – είναι το επικοινωνιακό πλαίσιο. Αφού πρόκειται για άρθρο, σκοπός είναι η πληροφόρηση. Κατά συνέπεια η κατάλληλη τεχνική πειθούς είναι η επίκληση στη λογική. Η γλώσσα είναι αναφορική και το ύφος σοβαρό. Ο μαθητής οφείλει να θέσει τίτλο. Ενδεικτικά προτείνεται: «ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΔΟΣΗ». Το θέμα δηλώνεται με ευκρίνεια στον πρόλογο και ακολουθεί η ανάλυση των δύο ζητούμενων. Ειδικότερα παρατίθενται διαγραμματικά τα εξής:

Α΄ Ζητούμενο: *λόγοι σφυρηλάτησης ευρωπαϊκής συνείδησης στους νέους από το εκπαιδευτικό σύστημα:*

- Η καλύτερη γνωριμία των λαών – η οποία πραγματώνεται μέσω της εκπαίδευσης στο επίπεδο της γλώσσας, της ιστορίας, του πολιτισμού –είναι αναγκαία για την αμοιβαία κατανόηση εκείνων των στοιχείων που τους ενώνουν καθώς και για την παράλληλη άμβλυση των αντιθέσεων που τους απομακρύνουν. Έτσι θα επιτευχθεί ο σεβασμός της ιδιαιτερότητας κάθε λαού και η απομάκρυνση των ατόμων από την υιοθέτηση ρατσιστικών, εθνικιστικών ιδεολογιών.

- Το σύγχρονο σχολείο πρέπει να είναι σε θέση να μετουσιώνει τις όποιες διαφορές των λαών σε γόνιμες διαφοροποιήσεις ώστε να προασπίζεται η ειρηνική συμβίωσή τους και η αρμονική συνεργασία τους.
- Ανάπτυξη πνεύματος οικουμενικής συνείδησης – θεμελίωση της πανανθρώπινης κοινωνίας: σεβασμός και προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ύφεση του τοπικισμού, των ξενοφοβικών θεωριών. Η «ιστορία του μίσους» θα εκλείψει χωρίς αυτό να σημαίνει ότι η ιστορική μνήμη κάθε λαού θα καταλήξει σε «ιστορική λήθη».
- Η ύπαρξη προβλημάτων που ταλανίζουν το σύγχρονο κόσμο (οικολογική καταστροφή, ενεργειακό πρόβλημα, οικονομική κρίση, βία-εγληματικότητα – τρομοκρατία κ.ά) καθιστούν αναγκαία τη συνειδητοποίησή τους σε καθολικό επίπεδο και την κοινή προσπάθεια επίλυσής τους. Η σύγχρονη εκπαίδευση, επομένως, οφείλει να κάνει τους μαθητές ικανούς να δεχτούν τις ευθύνες που έχουν ως Ευρωπαίοι πολίτες και να αναπτύξουν εποικοδομητική στάση απέναντι σε επείγοντα, καίρια θέματα της κοινωνίας.
- Κατανόηση από τους νέους των συνεπειών του ευρωπαϊκού πλουραλισμού, όσον αφορά τη δράση οργανισμών και ιδρυμάτων που συμβάλλουν στην ευρύτερη ενότητα και συνεργασία.
- Τόσο στο πλαίσιο του τουρισμού όσο και σε επαγγελματικό, εμπορικό, πολιτικό επίπεδο πρέπει να σταθούμε ισότιμοι Ευρωπαίοι απέναντι στις προκλήσεις του μέλλοντος.
- Η ελεύθερη μετακίνηση των πολιτών στα κράτη – μέλη της Ευρώπης μπορεί να γεννήσει στους νέους την επιθυμία ανάπτυξης της σταδιοδρομίας τους στο πλαίσιο μιας αυξανόμενα διεθνοποιημένης αγοράς εργασίας. Συνεπώς, η κατανόηση των διεθνών τάσεων ως προς τον τρόπο σκέψης και ανάπτυξης σε όλα τα επίπεδα της κοινωνίας μπορεί να επηρεάσει το μέλλον – εργασιακό και προσωπικό – των μαθητών ως αυριανών πολιτών. Πρέπει να έχουν γνώση των αλλαγών της Ευρωπαϊκής κοινωνίας.
- Διάσωση παράδοσης – πλούσιας ποικιλομορφίας ευρωπαϊκής πολιτιστικής κληρονομιάς.

[Μεταβατική παράγραφος]

Β΄ Ζητούμενο: *τρόποι επίτευξης σεβασμού απέναντι στην παράδοση στο πλαίσιο του σχολείου.*

- Βιωματική επαφή με την παράδοση μέσω εκπαιδευτικών εκδρομών, εργασιών για την πολιτιστική κληρονομιά του τόπου μας.
- Το σχολείο οφείλει μέσα από πληθώρα μαθημάτων, όπως η ιστορία, η λογοτεχνία, η έκθεση κ.ά να επεξηγήσει τις συνιστώσες του πολιτισμού των προγόνων ώστε οι νεότερες γενιές να συνειδητοποιήσουν την αναγκαιότητα διάσωσης της παράδοσης.
- Καλλιέργεια κριτικής σκέψης ώστε οι ξενικές επιδράσεις να μην υιοθετούνται άκριτα.

[**Επίλογος**]

Επιμέλεια: Μπαλτσαβιά Ρεγγίνα

**ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ 5^{ου} ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗΣ ΣΤΗ
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ**

A. Ο συγγραφέας αναφέρεται στο Μουσείο της Ακρόπολης, επισημαίνοντας ότι εντυπωσίασε Έλληνες και ξένους και, ειδικά το διεθνή τύπο, αφού βρίσκεται κοντά στο αρχαίο μνημείο. Τα εθνικά αριστουργήματα προβάλλονται έτσι με τον καλύτερο τρόπο. Ο θεατής μπορεί να τα επεξεργαστεί στο ανθρώπινο ύψος, προσέχοντας τις λεπτομέρειές τους. Οι Έλληνες χρειαζόταν το μουσείο, ως στοιχείο έμπνευσης και ελπίδας για την επιστροφή των Γλυπτών του Παρθενώνα στην Ελλάδα. Οι ξεναγοί παρουσιάζουν τα εκθέματα προσिता σε όλους με τον τρόπο έκθεσής τους. Έτσι, συνδέονται άμεσα με τον ιερό βράχο της Ακρόπολης, γνήσια αγάλματα και εκμαγεία όσων βρίσκονται στο Βρετανικό Μουσείο.

B1. Οι Έλληνες, μετά την επιτυχή έκβαση των Ολυμπιακών αγώνων, χρειαζόταν το Μουσείο για να αναπτερωθούν οι ελπίδες τους. Τα διάφορα προβλήματα που βιώνουν στην καθημερινότητά τους, η οικονομική ύφεση και η δυστοκία να αντεπεξέλθουν στις υποχρεώσεις τους έκαναν έντονη την ανάγκη να βρεθεί ένας νέος εθνικός στόχος, στον οποίο μπορούν να προσηλωθούν. Έτσι, το νέο Μουσείο της Ακρόπολης επιτελεί αυτόν το σκοπό, την ελπίδα να γυρίσουν τα Γλυπτά του Παρθενώνα στην Ελλάδα και να συνενωθούν με τα ήδη υπάρχοντα στο Μουσείο. Ένας νέος αγώνας που θα τους δώσει ελπίδα και στόχους για το μέλλον

B2. Ο συγγραφέας ακολουθεί παραγωγική συλλογιστική πορεία.

B3. α.

- ! θαυμασμός,
- ()προσθήκη σχολίου του συγγραφέα.

B3. β.

- **α' πληθυντικό:** προσδίδει οικειότητα, αμεσότητα, συμμετοχή του συγγραφέα
- **β' ενικό:** ζωντάνια, παραστατικότητα, διάλογος με τον αναγνώστη

B4.

- **συνάρτηση** → σχέση
- **παγκόσμιας** → διεθνούς
- **μοιάζει** → φαίνεται
- **πλειονότητα** → πλειοψηφία
- **ικανότητα** → δυνατότητα

B5.

- **αυθεντικοί** → κίβδηλοι (πλαστοί)
- **σύμπνοια** → διαφωνία
- **ευρύ** → περιορισμένο
- **μείωση** → αύξηση
- **φυσικό** → τεχνητό

Γ.

Παραγωγή λόγου

Επικοινωνιακό πλαίσιο : ομιλία (προσφώνηση, αποφώνηση)

Ενδεικτικές απαντήσεις

1^ο Ζητούμενο

- Στοιχεία της εθνικής μας κληρονομιάς.
- Αναπόσπαστο κομμάτι της εθνικής μας ταυτότητας.
- Σύμβολο της δημοκρατίας.
- Διδάσκουν αρχές και αξίες.
- Προσφέρουν ουσιαστική παιδεία.
- Γνωριμία με το παρελθόν και την ιστορία μας.
- Ξεφεύγουμε απ' τον υλικό ευδαιμονισμό που χαρακτηρίζει τη σύγχρονη εποχή και αναγνωρίζουμε την αξία των πνευματικών αγαθών.
- Σημεία παγκόσμιας έλξης (ενδυνάμωση του τουρισμού).

2^ο Ζητούμενο

- Ενημέρωση απ' τους φορείς αγωγής και κοινωνικοποίησης (οικογένεια, σχολείο) για την ιστορία και την αξία των Γλυπτών.
- Πρωτοβουλίες στα σχολεία με διοργάνωση ημερίδων, εκθέσεις και επισκέψεις στο Μουσείο της Ακρόπολης.
- Εκστρατείες ενημέρωσης απ' τα εγχώρια και διεθνή Μ.Μ.Ε.
- Προσπάθεια αφύπνισης και ευαισθητοποίησης των πολιτών απ' τα Μ.Μ.Ε.
- Δημιουργία ιστοσελίδων στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης με στόχο τη διεθνή επικοινωνία.
- Πρωτοβουλίες απ' τους ιθύνοντες (πολιτικούς και πνευματικούς ανθρώπους).
- Συνεργασία των φορέων της Ε.Ε.

Επιμέλεια: Τσιάκαλου Μαρία

**ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ 6^{ου} ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗΣ ΣΤΗ
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ**

A. Ο συγγραφέας αναφέρεται στον τουρισμό επισημαίνοντας ότι, εκτός από πηγή εισοδημάτων, αποτελεί και τρόπο γνωριμίας των ευρωπαϊκών λαών μεταξύ τους και των κοινωνιών με διαφορετικό πολιτισμό. Αυτό δεν επιτυγχάνεται μέσω του μαζικού, συμβατικού τουρισμού, αλλά μέσω νέων μορφών όπως ο αγροτουρισμός. Με τη νέα αυτή μορφή, ο άνθρωπος σέβεται το περιβάλλον, γνωρίζει καλύτερα τους λαούς της Ευρώπης και το φυσικό πλούτο τους και διδάσκεται το σεβασμό στην ανεκτικότητα και τη διαφορετικότητα. Η συμβολή του αγροτικού τουρισμού είναι σημαντική και ποικίλα σε κάθε χώρα. Στην Ευρώπη έχει ήδη αναπτυχθεί ενώ στην Ελλάδα είναι μια σχετικά νέα μορφή τουρισμού.

B1. Μέσω του τουρισμού οι άνθρωποι έρχονται πιο κοντά και αποκτούν επαφή με κάθε πολιτισμό. Όταν κάποιος ταξιδεύει σε μια άλλη χώρα δε γνωρίζει μόνο τα αξιοθέατα και τις φυσικές ομορφιές της, αλλά και τους ανθρώπους της, την ιδιαίτερη κουλτούρα τους, τα ήθη και τα έθιμά τους και την ιστορία τους. Ερχόμενος σε επαφή με όλα αυτά, μαθαίνει να σέβεται το διαφορετικό, να αναγνωρίζει και να αποδέχεται τυχόν ιδιαιτερότητες. Αποκτά σφαιρική παιδεία και διευρύνονται οι ορίζοντές του. Έτσι, επιτυγχάνεται καλύτερη επαφή μεταξύ των ανθρώπων και διευκολύνεται η ομαλή συμβίωση όλων των λαών.

B2. Αναπτύσσεται με αίτιο – αποτέλεσμα (...θα μπορούσαν να συμβάλουν...).

B3. Παραγωγική συλλογιστική πορεία (κινητικότητα των λαών – πολιτισμικές και θρησκευτικές διαφορές).

B4. Το κείμενο είναι άρθρο. Αναφέρεται σ' ένα θέμα της επικαιρότητας, τον τουρισμό. Έχει απλό και καθημερινό λεξιλόγιο και ο σκοπός του είναι να πληροφορήσει και να ενημερώσει το κοινό.

B5.

- **συμβατικό** → συνηθισμένο
- **διασκέδασης** → ψυχαγωγίας
- **συνείδηση** → συναίσθηση
- **χαρακτηρίζεται** → διακρίνεται
- **υλοποιηθεί** → πραγματοποιηθεί

Γ.

Παραγωγή λόγου
Επικοινωνιακό πλαίσιο : άρθρο (τίτλος)

1^ο Ζητούμενο

- Οικονομική ενίσχυση στη χώρα.
- Άνοδος του βιοτικού επιπέδου των πολιτών.
- Κατασκευή δημόσιων έργων που διευκολύνουν την προσέλευση των τουριστών.
- Αναβάθμιση διάφορων περιοχών.
- Καταπολέμηση της ανεργίας.
- Δημιουργία νέων επαγγελμαμάτων που σχετίζονται με τον τουρισμό.
- Καταπολέμηση ρατσισμού και στερεοτύπων.
- Ανταλλαγή πολιτισμικών στοιχείων.
- Προστασία των αρχαίων μνημείων και των ιστορικών χώρων.

2^ο Ζητούμενο

- Αγροτικός τουρισμός (αξιοποίηση της επαρχίας).
- Οικολογικός τουρισμός (προστασία του περιβάλλοντος και των φυσικών πόρων).
- Αθλητικός τουρισμός (διοργάνωση αθλητικών δραστηριοτήτων).
- Γαμήλιος τουρισμός (προσέλκυση ξένων για τέλεση γάμων και γαμήλια ταξίδια).
- Κινηματογραφικός τουρισμός (προβολή της Ελλάδας μέσω διεθνών παραγωγών).
- Ιατρικός τουρισμός (αξιοποίηση του επιστημονικού δυναμικού).
- Θρησκευτικός τουρισμός (πληθώρα εκκλησιών και θρησκευτικών θρύλων).
- Μαθητικός τουρισμός (γνωριμία με τα πολιτισμικά μνημεία).

Επιμέλεια: Τσιάκαλου Μαρία

**ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ 7^{ου} ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗΣ ΣΤΗ
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ****A1.**

- Ο συγγραφέας αναρωτιέται αν στα χρόνια μας ο άνθρωπος είναι πιο διεφθαρμένος ή τιμιότερος.
- Σήμερα ζούμε μια πρωτοφανή έκλυση ηθών. Το κακό είναι ότι λείπει η ντροπή, το καλό είναι ότι απουσιάζει ο φαρισαϊσμός
- Ο τελευταίος πόλεμος αποκάλυψε το μέγεθος της ανθρώπινης διαφθοράς. Ωστόσο, και σε παρελθούσες εποχές παρουσιάστηκαν ανάλογα φαινόμενα
- Η έκταση της ανθρώπινης διαφθοράς δεν διαφέρει σήμερα απ' ό,τι στο παρελθόν
- Το κακό είναι ότι σήμερα ο άνθρωπος δεν βασανίζεται από αισθήματα ενοχής για τις ανήθικες πράξεις του
- Δεν υπάρχουν ηθικές αντιστάσεις και έχουν χαθεί η ευαισθησία και οι έννοιες της δικαιοσύνης και της φιλαλληλίας
- Ο κυνισμός και η ειρωνεία είναι τα κυρίαρχα χαρακτηριστικά της ανηθικότητας της εποχής μας
- Το συμπέρασμα του συγγραφέα είναι ότι περιφρονούμε τους νόμους περισσότερο από ποτέ άλλοτε

B1.

- Ηθική διαφθορά υπήρχε σε όλες τις εποχές και σε όλες τις κοινωνίες
- Σήμερα το πρόβλημα της ηθικής διαφθοράς προβάλλει πιο έντονο γιατί υποτίθεται ότι ζούμε σε ανθρωπιστικές κοινωνίες
- Δεν υπάρχει αίσθημα ντροπής αλλά κυνισμός αφού επικρατεί το δόγμα ότι ο σκοπός αγιάζει τα μέσα
- Στη σύγχρονη εποχή η ένταση του φαινομένου είναι πιο έντονη, γεγονός απαράδεκτο αν σκεφτούμε ότι έχει βελτιωθεί το βιοτικό και μορφωτικό επίπεδο του ανθρώπου
- Έχει χαθεί η έννοια της δικαιοσύνης, η οποία υπήρχε σε όλες τις εποχές και κοινωνίες, ερμηνευόμενη με διαφορετικό τρόπο
- Σήμερα η ηθική έχει αντικατασταθεί από την ιδιοτέλεια και την ανελέητη κερδοσκοπία
- Άρα, σήμερα η ηθική διαφθορά είναι περισσότερο κατακριτέα από ποτέ άλλοτε

B2.

- **έκλυση:** η έκλυση ηθών της εποχής μας οδηγεί στην απαξίωση των ανθρωπιστικών ιδεωδών
- **κερδοσκοπία:** η κερδοσκοπία των τραπεζών ζημιώνει τους πολίτες που έχουν συνάψει δάνεια με αυτές
- **αποτίμηση:** η αποτίμηση της οικονομικής κατάστασης της χώρας μας είναι τραγική γιατί τα χρέη είναι υπέρογκα
- **παρεκτροπές:** οι παρεκτροπές ορισμένων βουλευτών κατά τη συνεδρίαση της Βουλής αποδεικνύουν ότι δεν έχουν δημοκρατική συνείδηση
- **κυνισμός:** αντιμετώπισε την τραγωδία με πρωτοφανή κυνισμό, ούτε ένα δάκρυ δεν έτρεξε από τα μάτια του

B3.

Η συνοχή μεταξύ των περιόδων της δεύτερης παραγράφου επιτυγχάνεται με τη χρήση των παρακάτω διαρθρωτικών λέξεων:

- Όμως = αντίθεση
- Βέβαια = επιβεβαίωση
- Αλλά = αντίθεση
- Έπειτα = προσθήκη
- Εάν = υπόθεση

B4.

Ο τρόπος πειθούς της τέταρτης παραγράφου είναι η επίκληση στην αυθεντία. Το μέσο πειθούς που χρησιμοποιείται είναι η άποψη του Θουκυδίδη, που θεωρείται άτομο κύρους.

Γ.

ΑΙΤΙΑ ΚΡΙΣΗΣ ΤΩΝ ΗΘΙΚΩΝ ΑΞΙΩΝ ΤΗΣ ΕΠΟΧΗΣ ΜΑΣ

- Τα οικονομικά συμφέροντα που έχουν οδηγήσει στη θυσία του ανθρωπισμού στο βωμό του κέρδους
- Η αλαζονεία και η ματαιοδοξία του ανθρώπου, που θέλει να κερδίζει συνεχώς περισσότερα με οποιονδήποτε τρόπο
- Η επικράτηση των υλιστικών προτύπων και η αδυναμία του ανθρώπου να αντισταθεί στον καταναλωτισμό και στις διαρκώς αυξανόμενες υλικές ανάγκες του
- Η έλλειψη ανθρωποκεντρικής παιδείας και κριτικής σκέψης, με αποτέλεσμα ο άνθρωπος να μην μπορεί να ιεραρχήσει τις αξίες και τις ανάγκες του
- Η δυσλειτουργία του δημοκρατικού πολιτεύματος, η ψηφοθηρία, η εξουσιομανία των πολιτικών
- Τα ΜΜΕ αναπαράγουν διαρκώς τα κυρίαρχα καταναλωτικά πρότυπα και αποτελούν την κριτική σκέψη λειτουργώντας ως προπαγανδιστικοί μηχανισμοί
- Η λανθασμένη χρήση της τεχνολογίας, η οποία σε πολλές περιπτώσεις έχει υποκαταστήσει την ανθρώπινη δραστηριότητα
- Η παθητικότητα και η αδιαφορία των περισσότερων ανθρώπων για το συνάνθρωπό τους
- Τα ανθρώπινα δικαιώματα, αν και είναι θεσμικά κατοχυρωμένα, διαρκώς παραβιάζονται κατά καιρούς και κατά τόπους
- Υποκρισία κρατών και κυβερνήσεων για τον ανθρωπιστικό και δημοκρατικό χαρακτήρα τους, ενώ στην πραγματικότητα συχνά χρησιμοποιούν αυταρχικές μεθόδους
- Απαξίωση κάθε παραδοσιακού στοιχείου ως αναχρονιστικό, ακόμη και των ηθικών αναστολών
- Απουσία πνευματικών ανθρώπων, οι οποίοι με το έργο τους και τις πράξεις τους μπορούν να αποτελέσουν πρότυπα προς μίμηση για την κοινή γνώμη

ΠΩΣ ΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΘΑ ΣΥΜΒΑΛΛΟΥΝ ΣΤΟΝ ΕΠΑΝΑΚΑΘΟΡΙΣΜΟ ΤΩΝ ΑΞΙΩΝ ΜΑΣ

- Η οικογένεια οφείλει να μεταλαμπαδεύσει στα παιδιά τις αξίες του ανθρωπισμού και την αντίληψη ότι τα υλικά αγαθά δεν είναι αυτοσκοπός και χρειάζεται μέτρο σε όλες τις εκφάνσεις της ζωής
- Το εκπαιδευτικό σύστημα πρέπει να αποκτήσει επιτέλους ανθρωποκεντρικό προσανατολισμό. Οι μαθητές πρέπει να γνωρίζουν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους, να δίνεται έμφαση στην κριτική σκέψη, στη συνεργασία, στο διάλογο, στην καλλιτεχνική και αθλητική παιδεία. Πρέπει να σταματήσει η μηχανιστική μάθηση και ο ανταγωνισμός για την εισαγωγή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση στο χώρο του σχολείου
- Τα ΜΜΕ οφείλουν να απεξαρτηθούν από οικονομικά και πολιτικά συμφέροντα και να λειτουργούν με γνώμονα τον κώδικα δεοντολογίας. Αναγκαία κρίνεται η ποιοτική αναβάθμιση των προγραμμάτων και μηνυμάτων τους ώστε να ενεργοποιούν την κριτική σκέψη των δεκτών
- Η πολιτική ζωή πρέπει να εξαγνιστεί από τα κρούσματα διαφθοράς, αρχομανίας και καιροσκοπισμού. Ο πολιτικός του 21^{ου} αιώνα πρέπει να έχει δημοκρατική και ανθρωπιστική συνείδηση, να μην υποκύπτει σε εκβιασμούς και να μεριμνά για τη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου των πολιτών με οποιοδήποτε κόστος
- Πρέπει να δοθεί έμφαση στην πολιτιστική ανάπτυξη και στις καλλιτεχνικές δράσεις από την πολιτεία, ώστε οι πολίτες να ευαισθητοποιούνται και να μπαίνουν σε διαδικασία σκέψης, κριτικής και αυτοκριτικής
- Οι πνευματικοί άνθρωποι πρέπει να επωμισθούν την ευθύνη που τους αναλογεί και να μεταδώσουν στους πολίτες τα κατάλληλα μηνύματα για να προβληματιστούν σχετικά με την ατομική και κοινωνική ηθική συγκρότηση

Επιμέλεια: Φλέγκας Κωνσταντίνος

**ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ 8^{ου} ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗΣ ΣΤΗ
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ****A.**

- Ο ρόλος των πανεπιστημίων σήμερα είναι η παραγωγή νέας γνώσης και τεχνολογίας και η κατάρτιση επιστημονικού και τεχνικού δυναμικού.
- Τα πανεπιστήμια πρέπει να είναι προετοιμασμένα για αύξηση του αριθμού των φοιτητών και για αλλαγές στην κατάρτιση των νέων.
- Η ανάγκη αυτή προκύπτει από την παγκοσμιοποίηση της οικονομίας και την ανάγκη επικαιροποίησης των γνώσεων.
- Οι αλλαγές αυτές μπορούν να δημιουργήσουν προβλήματα στα πανεπιστήμια γιατί απαιτείται αλλαγή της φιλοσοφίας τους.
- Αναγκαία η διαμόρφωση νέων θεσμών, η κατάλληλη χρηματοδότηση και η αναδιανομή του φοιτητικού πληθυσμού.
- Απαιτούνται πρωτοβουλίες σχετικά με την επέκταση των μεταπτυχιακών σπουδών και τη συνεχιζόμενη εκπαίδευση.
- Εμπόδια για τη ν εξέλιξη των ελληνικών πανεπιστημίων είναι οι κατεστημένες νοοτροπίες, η έλλειψη πόρων και το χαμηλό επίπεδο σπουδών.
- Υπάρχει πίεση για τη βελτίωση της παρεχόμενης γνώσης με στόχο την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη.
- Η πίεσεις που ασκούνται αναδεικνύουν την ανάγκη για εξειδίκευση.
- Ο κίνδυνος που караδοκεί είναι η αντικατάσταση της ανώτατης παιδείας από την εξειδίκευση.
- Απόρροια αυτού του κινδύνου είναι η παραγωγή δογματικών ανθρώπων.
- Ο προσανατολισμός στην επαγγελματική εξειδίκευση δεν θα μπορέσει να οδηγήσει σε ανθρωποκεντρικές κοινωνίες.
- Εμφανής είναι η απειλή για υποβάθμιση των ανθρωπιστικών επιστημών.

B1.

- A → Λάθος
- B → Λάθος
- Γ → Σωστό
- Δ → Σωστό
- E → Σωστό

B2.

Η συλλογιστική πορεία της παραγράφου είναι παραγωγική γιατί ο συγγραφέας οδηγεί τη σκέψη του από το γενικό στο ειδικό. Το γενικό είναι ότι «τα πανεπιστήμια πρέπει να αναλάβουν στρατηγικού χαρακτήρα πρωτοβουλίες» και το ειδικό είναι η παράθεση αυτών των πρωτοβουλιών.

B3.

Ο τρόπος ανάπτυξης της τέταρτης παραγράφου είναι η διαίρεση. Η διαιρετέα έννοια είναι οι πιέσεις που ασκούνται προς τα πανεπιστήμια, η διαιρετική βάση είναι «η ανάδειξη της γνώσης... και ο έντονος ανταγωνισμός» και το πηλίκο της διαίρεσης είναι οι τέσσερις κατευθύνσεις προς τις οποίες ασκούνται οι πιέσεις.

B4.

- διαδραματίζει → επιτελέσει
- αναδεικνύεται → προβάλλει
- διέπει → χαρακτηρίζει
- ανεπάρκεια → έλλειψη
- προόδου → ανάπτυξης

B5.

«το οποίο θα χρησιμοποιήσει τις νέες τεχνολογίες»: δευτερεύουσα αναφορική, ονοματική, παραθετική.

Γ. ΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΚΑΙ Η ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΤΗΣ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

- Μεταλαμπάδευση γενικών και εξειδικευμένων γνώσεων ώστε ο νέος να διευρύνει τους γνωστικούς του ορίζοντες και να εμβαθύνει σε ένα συγκεκριμένο τομέα του επιστητού.
- Ανάπτυξη της κριτικής σκέψης και εμφύσηση δεοντολογικών αρχών, ώστε οι γνώσεις να χρησιμοποιούνται με ανθρωποκεντρικό προσανατολισμό.
- Συνεργασία με δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς για την πρακτική εξάσκηση των φοιτητών, ώστε να αποκτήσουν εργασιακή εμπειρία για τη μελλοντική επαγγελματική τους αποκατάσταση.
- Καλλιέργεια του διαλόγου, ενδυνάμωση της δημοκρατικής συνείδησης, ενεργή συμμετοχή στα κοινά μέσω των φοιτητικών συλλόγων, άσκηση κριτικής στην εξουσία.
- Σύνδεση με την αγορά εργασίας, δηλαδή ανανέωση και επικαιροποίηση του προγράμματος σπουδών και όλης της φιλοσοφίας των πανεπιστημίων ώστε να ακολουθούν τις κοινωνικές, οικονομικές και εργασιακές εξελίξεις.
- Ενθάρρυνση των μεταπτυχιακών και ερευνητικών προγραμμάτων με στόχο την προαγωγή και εξέλιξη της γνώσης.
- Συνεργασία με ξένα πανεπιστήμια για ανταλλαγή τεχνογνωσίας και εκπόνηση ερευνητικών προγραμμάτων.
- Δημιουργία προγραμμάτων συνεχιζόμενης εκπαίδευσης και κατάρτισης καθώς και δια βίου μάθησης ώστε να ικανοποιείται η ανάγκη για εμπλουτισμό και ανανέωση των γνώσεων.
- Τα πανεπιστήμια πρέπει να ανταποκριθούν στη ζήτηση όλο και περισσότερων ανθρώπων για μόρφωση και εξειδίκευση. Για την υλοποίηση αυτού του στόχου κρίνεται απαραίτητη η εξάπλωση του θεσμού των Ανοικτών Πανεπιστημίων.

Επιμέλεια: Φλέγκας Κωνσταντίνος